

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศึกษาผลการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการเรียนรู้การทำวิจัยในชั้นเรียน คณะผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดังนี้

1. รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้การทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รูปแบบนี้เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์การปฏิบัติงานของคณะวิจัยในฐานะอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ได้รูปแบบที่มีขั้นตอนดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนและการสะท้อนคิด มีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

1.1 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนที่ใช้ในการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือและการประสานสัมพันธ์กันใน 3 ฝ่าย ระหว่างอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาปฏิบัติงานวิชาชีพ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา ให้สามารถทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ดำเนินการตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การจัดการสารสนเทศ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาคูสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีลำดับขั้นการดำเนินการดังนี้

1.1.1 การเตรียมการ เป็นขั้นก่อนเปิดภาคการศึกษาที่ 2 เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์ กับนักศึกษา ในกระบวนการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรและบริบทของสถานศึกษา รวมถึงกระตุ้นให้นักศึกษา กำหนดเป้าหมายของการปฏิบัติงานวิชาชีพ และการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งใช้การจัดประชุมสัมมนาปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับความสำคัญของการปฏิบัติงานและทบทวนหลักการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ผลของขั้นการจัดเตรียมนี้ นักศึกษาทุกคนเห็นว่าประโยชน์ของขั้นนี้ คือ การทำความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันทั้ง 2 ฝ่าย และสิ่งที่เป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาตน พัฒนาผู้เรียน และที่ในที่สุดคือการพัฒนาวิชาชีพครู ดังตัวอย่างการเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษา ภาพที่ 1

ในที่สุดรอเวลาทำวิจัยเป็น สำเนาใช้รู้เท่า ภาควิชาฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าธนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๖๑๑๑ โทร. ๐๒-๒๖๕๒๖๖๖๖ โทรสาร ๐๒-๒๖๕๒๖๖๖๖
การเขียนขึ้นที่คลองสวน

การเขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับสิ่งเรียนรู้จากการเข้าร่วมประชุมสัมมนาปฐมนิเทศ
เนื่องจากขั้นตอนการเตรียมการเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการการ
ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน รวมทั้งการประสานความร่วมมือกันในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ
ของนักศึกษา ในการวิจัยทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้สำเร็จ ตามเป้าหมาย ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นกระ
บวนการที่ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการสื่อสาร 3 ฝ่าย คือ อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กระทำใน 2 ลักษณะ คือ

ภาพที่ 1 การเขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับสิ่งเรียนรู้จากการเข้าร่วมประชุมสัมมนาปฐมนิเทศ

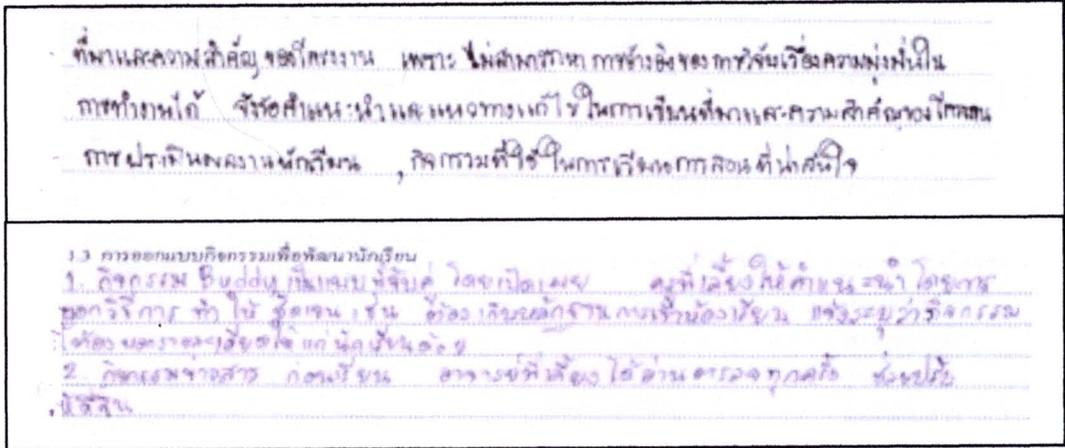
เนื่องจากขั้นตอนการเตรียมการเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการการ
ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน รวมทั้งการประสานความร่วมมือกันในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ
ของนักศึกษา ในการวิจัยทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้สำเร็จ ตามเป้าหมาย ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นกระ
บวนการที่ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการสื่อสาร 3 ฝ่าย คือ อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กระทำใน 2 ลักษณะ คือ

1.1.2 การสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือ เป็นขั้นที่กระทำต่อเนื่องจาก
ขั้นการเตรียมการเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้น
เรียนรวมทั้งการประสานความร่วมมือกันในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของนักศึกษาฝึกฯ ใน
การวิจัยทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้สำเร็จตามเป้าหมาย ในขั้นนี้มีการกำหนดกระบวนการที่ส่งเสริม
ให้เกิดวัฒนธรรมการสื่อสาร 3 ฝ่าย คือ อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาปฏิบัติงานซึ่งใช้
การกระทำใน 2 ลักษณะ คือ

1) การพูดคุยสร้างความเข้าใจและการประสานความร่วมมือ ระหว่าง
อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา ได้กระทำด้วยการนัดหมายล่วงหน้าและเข้าพบเพื่อพูดคุย
ปรึกษาร่วมกัน 3 ฝ่าย คือ อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา โดยมีประเด็นในการพูดคุยดังนี้
การร่วมมือกันในการพัฒนานักศึกษา ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนรูปแบบการทำวิจัยปฏิบัติ
การในชั้นเรียน เห็นได้จากคำกล่าวของครูพี่เลี้ยงคนหนึ่งที่ว่า “ได้เข้าใจตรงกัน และมีแนวทางเดียวกัน
ในการพัฒนานักเรียน” รวมทั้งนักศึกษายังเกิดความชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อการขอคำ
ปรึกษาหารือในการดำเนินการวิจัย เห็นได้จากการเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาหลังการพูดคุย ดัง
ภาพที่ 2

พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ซึ่งในขั้นตอนนี้ ใช้กระบวนการสื่อสารระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับครูพี่เลี้ยง ด้วยการอ่านบันทึกของนักศึกษา ทำให้อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงได้ทราบถึงปัญหาและการแก้ปัญหา ดั้งบันทึกการพบปะของนักศึกษาภาพที่ 5

ภาพที่ 5 การเขียนบันทึกการพบปะของนักศึกษา

ส่วนการจัดทำแผนพัฒนาผู้เรียนที่นักศึกษา ต้องนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัย และการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้น มีการจัดการประชุมปฏิบัติการ วิธีการทำแผนพัฒนาผู้เรียน (workshop) หลังการบรรยายสรุป เป็นการใช่วิธีการจัดการความรู้โดยการประชุมเพื่อถ่ายทอดความรู้จากอาจารย์นิเทศก์สู่นักศึกษา ร่วมกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างนักศึกษา กับนักศึกษาด้วยกัน โดยใช้เทคนิคการบรรยายประกอบการยกตัวอย่างเกี่ยวกับวิธีการทำแผนพัฒนาผู้เรียน ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง หลังจากนั้นจึงให้การลงมือปฏิบัติเขียนแผนพัฒนาผู้เรียนร่วมกับการนำแผนที่เขียนขึ้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันของนักศึกษา รวมทั้งเพื่อนำไปสู่การสื่อสารกับครูพี่เลี้ยง (นักศึกษาครู) ทุกคนต้องเขียนบันทึกการพบปะ ซึ่งผลของการประชุมฯ ทำให้นักศึกษาสามารถทำแผนพัฒนาผู้เรียนได้ นอกจากนั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันของนักศึกษาฝึกฯ ทำให้นักศึกษาสามารถทำแผนพัฒนาผู้เรียนได้ 1 วงจร ตัวอย่างดังภาพที่ 6

วงจรที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการสร้างอาชีพ

วงจร	วัตถุประสงค์ของการพัฒนา	กิจกรรมการพัฒนา	การประเมินผล
<p>วงจรที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การสร้างอาชีพ</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ ความหมายของอาชีพ ➢ อธิบายอาชีพรับจ้าง ➢ ความสำคัญของการสร้างอาชีพ ➢ ปัญหาของการสร้างอาชีพ ➢ แนวทางปฏิบัติในการแสวงหาช่องทางประกอบอาชีพ ➢ ปัจจัยในการประกอบอาชีพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เห็นความสำคัญของการสร้างงาน 2. ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ 3. เสริมสร้างคุณลักษณะในเรื่องความมุ่งมั่นในการทำงาน <ul style="list-style-type: none"> ➢ ส่งงานและเข้าชั้นเรียนตรงต่อเวลา ➢ มีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์ ➢ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงาน ➢ ทำงานด้วยความเสียสละพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระบวนการคิด <ul style="list-style-type: none"> ➢ ให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ในการตอบคำถาม ➢ เสริมสร้าง วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเรื่องอุบัติเหตุรถยนต์ 2. กระบวนการสร้างความรู้ <ul style="list-style-type: none"> ➢ ใบความรู้ที่ 4 การสร้างอาชีพ ➢ ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8 เส้นทางสู่อาชีพ ➢ ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9 การสร้างอาชีพ 3. กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง <ul style="list-style-type: none"> ➢ ให้นักเรียนสัมภาษณ์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่นักเรียนสนใจ 4. กระบวนการพัฒนานิสัย <ul style="list-style-type: none"> ➢ การเข้าชั้นเรียนตรงต่อเวลา ➢ ความมุ่งมั่นในการทำงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสังเกตพฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> ➢ การตอบคำถาม ➢ การทำงานกลุ่ม ➢ การแสดงความคิดเห็น 2. ผลงานการใบงาน 3. การประเมินการทำงานกลุ่ม 4. การประเมินมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียน

ภาพที่ 6 ตัวอย่างแผนพัฒนาผู้เรียนที่นักศึกษาพัฒนาขึ้น

นอกจากนั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันของนักศึกษาฝึกฯ ก่อให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ในหมู่นักศึกษาฝึกฯ เห็นได้จากการเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาฝึกฯ ภาพที่ 7

ปัญหาที่นักศึกษาไปขอคำปรึกษา คือ... ปัญหา ที่มีความยาก คือ "ทำวิจัยถึงไหนแล้ว" ... อยู่ใน...
 เรื่องของการปรึกษาเกี่ยวกับความคืบหน้า... อธิบาย ภาพ โทงศัพท์กับบุคคลที่จะวิจัย...
 ภาส สอน... 400 ปี...
 ... 400 ปี... 400 ปี...

ภาพที่ 7 การเขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างนักศึกษาฝึกฯ

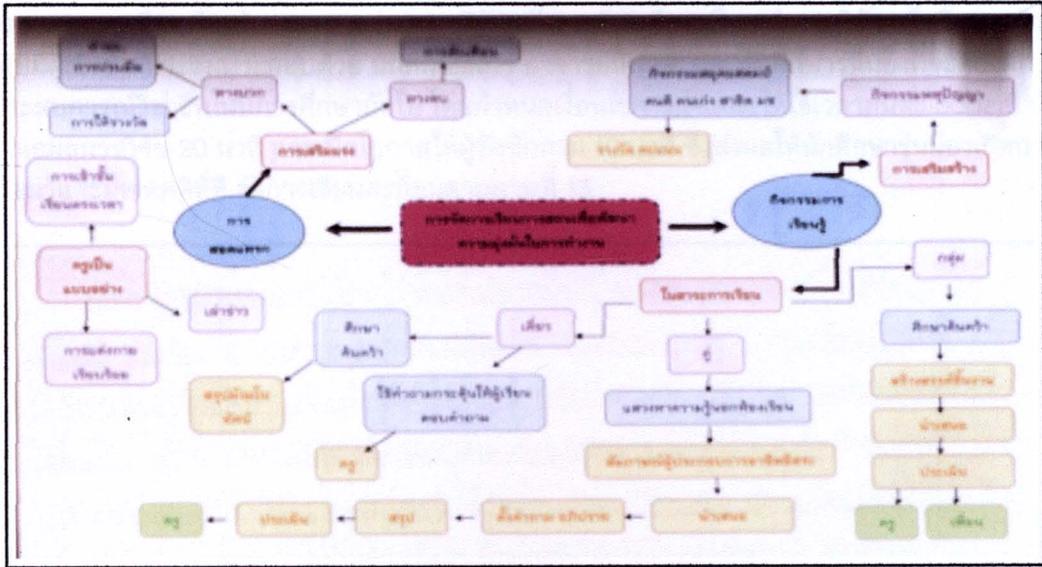
แนวทางการเลือกอาชีพ	วันที่ 17 ธันวาคม 2553 ผู้สอน	อรรถาธิบาย
นางสาว ศิมพ์ศิศา กัลยาณจายี		
<p>การจัดการเรียนการสอน ครูใช้ความสามารถในการพัฒนาคุณลักษณะ ความมุ่งมั่นในการทำงาน ในวันที่ครูมาถึงห้องเรียน 12.00 น. ระหว่างที่ครูเดินเข้ามาสอน มีนักเรียนหญิง 5 คนกำลังจะเดินขึ้นไปเรียนเมื่อเห็นครูผู้สอนก็ยกของซ้อนเข้ามามาก นักเรียนเดินเดินเข้ามาทักกับครูว่า "ให้หนูช่วยถือของของครูอาจารย์" ครูผู้สอนจึงเดินมาตรวจสอบ หรือพูดว่า "ของอะไรจ๊ะ" นักเรียนพูดว่า "ไม่เป็นไรคะอาจารย์ เมื่อครูมาถึงห้องเรียนพบว่ามีนักเรียนถือของมาให้ถือครูจึงทำการเช็คชื่อของปรากฏว่านักเรียนมาเรียนครบตามจำนวน จากนั้นครูได้ถามนักเรียนที่ยังค้างส่งของ อาจารย์พูดต่อชอของครู พอดีครูเดินจูงนักเรียนบางส่วนเข้ามาถามมาส่งงาน เมื่อครูเสร็จงานที่ค้างเสร็จแล้ว ครูจึงเดินสอนในวันนั้นเรียนเรื่องทัศนคติการประกอบอาชีพ ครูได้ชักชวนนักเรียนเกี่ยวกับทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพว่าคืออะไรบ้าง จากการสังเกตพบว่านักเรียนจะสามารถยกตัวอย่างได้ ครูจึงให้นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 5 โดยใช้ใบสรุปการสังเกตว่า ถ้าหากนักเรียนเป็นพนักงานบริษัทหรือพนักงานออฟฟิศแล้วจำนวนงานและเงินเดือนของนักเรียน นักเรียนจะทำอย่างไรและเรียนอะไรก็ได้หรือไม่ ครูได้พิมพ์ใบกิจกรรมที่ 5 นักเรียนมีทัศนคติต่อการทำงานอย่างไร และถ้าหากนักเรียนเป็นนายจ้างนักเรียนควรทำงานอย่างไรได้ เพราะเหตุใด คำตอบของนักเรียนส่วนใหญ่จะกล่าวถึงรูปแบบ และนักเรียนสามารถตอบได้ครบประเด็นที่กล่าว ระหว่างที่ครูได้พูดคุยซักถาม นักเรียนบางส่วน พูดคุยเสียงดัง ครูจึงพูดคุยพร้อมกับบอกนักศึกษาได้กล่าวว่า "เมื่อครูสอนอยู่ประจำโรงเรียนควรต้องทำอะไรบ้าง" นักเรียนจึงตอบพร้อมกันว่า "ไม่พูดคำหยาบคาย" เมื่อให้นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 5 เสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนนำส่งของของตนมาให้ครูด้วยตัวเอง "อาชีพ" ในชุมชน ครูได้สังเกตนักเรียนพบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นในการนำเสนอผลงานของตนเองเป็นอย่างดี เพราะนักเรียนได้ตั้งใจทำผลงานเป็นอย่างดี ครูได้ซักถามนักเรียนว่าทำไมนักเรียนเรียนโดยครูได้กำหนดผลการทำงานเป็นคู่หรือเป็นทีม ถ้ากลุ่มใดเรียนส่งครูจะพักคะแนนการนำเสนอของครูผู้สอนที่มีผลเรียนดี จากนั้นครูได้แจกใบประเมินการทำงานและการนำเสนอเพื่อให้นักเรียนวางแผนเรียน เมื่อนักเรียนนำเสนอ ครูสังเกตได้ว่านักเรียนที่ถือมีความสนใจในการนำเสนอและตั้งใจฟังเพื่อนนำเสนอ มีคำชมเชยและเสียงหัวเราะระหว่างการนำเสนอ เมื่อจบการนำเสนอ</p>	<p>ผลดีของการครูเดินเข้ามาพบให้นักเรียน)</p> <p>ผลดีการให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน)</p> <p>ผลดีการครู(การเสริมแรงทางบวก)</p> <p>กิจกรรมเพื่อส่งเสริมความมุ่งมั่นในการทำงาน(ใบกิจกรรม)</p> <p>ผลดีการครู(กระตุ้นให้นักเรียน)</p> <p>ในระหว่างในการตอบคำถาม)</p> <p>ผลดีการนักเรียน(มีทัศนคติการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน)</p> <p>ผลดีการครู(เป็นจรรยาให้นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน)</p> <p>ผลดีการนักเรียน(แสดงความรู้สึกและเกิดความเข้าใจ)</p> <p>ผลดีการนักเรียน(กระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่)</p> <p>กิจกรรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการทำงาน(เสริมกำลังใจ)</p> <p>กิจกรรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการทำงาน(ประเมินการทำงาน)</p> <p>ผลดีการครู(การเสริมแรงทางบวก)</p>	

ภาพที่ 10 ตัวอย่างการวิเคราะห์บันทึกหลังสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพคนหนึ่ง

1.3 การสะท้อนคิด (Reflection) เป็นขั้นตอนที่บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 ฝ่ายได้สะท้อนคิดถึงสิ่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากขั้นตอนต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการส่งเสริมและช่วยเหลือให้นักศึกษาฝึกฯ ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งในขั้นตอนนี้ทำหลังจากที่นักศึกษาฝึกฯ ทำงานวิจัยเสร็จครบทุกขั้นตอนแล้วด้วยการนัดพบเพื่อพูดคุยปรึกษาหารือกับครูพี่เลี้ยง การสนทนากลุ่มของนักศึกษาฝึกฯ และการเผยแพร่งานวิจัยด้วยการนำเสนอปากเปล่า ได้ผลดังนี้

1.3.1 การพบปะพูดคุยกับครูพี่เลี้ยง พบว่าครูพี่เลี้ยงทุกโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน of นักศึกษาฝึกฯ ได้แก่ มีการเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างสม่ำเสมอ คิดหาเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่แปลกใหม่รวมทั้งมีการแสวงหาและจัดทำสื่อ-อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ในด้านคุณลักษณะนั้น ครูพี่เลี้ยงได้กล่าวชมนักศึกษาว่ามีความขยันค้นคว้าแสวงหาความรู้ มีความรับผิดชอบมากขึ้น มีตรงต่อเวลา รวมทั้งมีความทุ่มเทกับการจัดการเรียนสอนมากกว่าภาคเรียนที่ 1

1.3.2 การสนทนากลุ่ม เป็นการจัดประชุมกลุ่มนักศึกษาฝึกฯ เพื่อเปิดโอกาสให้ร่วมกันระดมความคิดเห็นและหาข้อสรุปถึงสิ่งเรียนรู้ที่เกิดจากการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน รวมทั้งร่วมกันให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงกระบวนการส่งเสริมและช่วยเหลือนักศึกษาฝึกฯ ในภาคเรียนต่อไป ได้ข้อสรุปดังภาพที่ 11 และภาพที่ 12

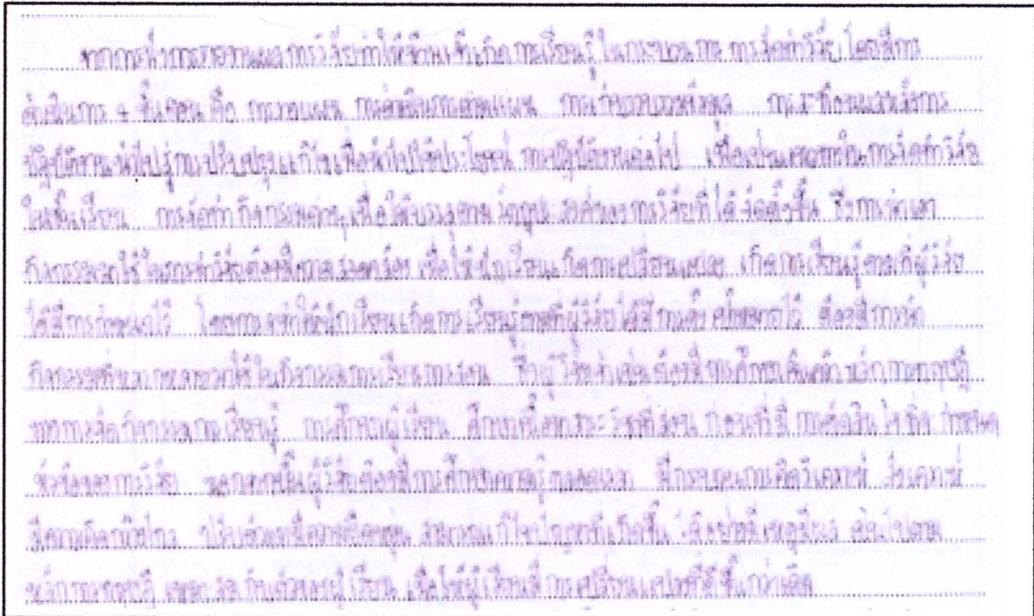
ภาพที่ 11 สรุปรายงานการสนทนากลุ่มของนักศึกษาฝึกสอน เกี่ยวกับสิ่งเรียนรู้จากการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

สิ่งเรียนรู้ที่เกิดจากการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

1. การทำงานวิจัยควรดูบริบทโรงเรียน สภาพนักเรียนในแต่ละห้องและโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่คืออะไร และต้องแก้ไขอย่างไร ซึ่งต้องหาวิธีการให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและตัวนักเรียนมากที่สุด
2. การทำวิจัยทำให้เกิดสิ่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพราะต้องค้นคว้าเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องปรับพฤติกรรมในเรื่องความรับผิดชอบรวมทั้งปรับบุคลิกภาพให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นเนื่องจากต้องเป็นแบบอย่างของนักเรียน
3. การทำวิจัยทำให้เกิดคุณลักษณะการเรียนรู้ใฝ่เรียน ต้องค้นคว้าหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
4. การทำวิจัยทำให้ได้เรียนรู้การทำงานของครู
5. การทำวิจัยทำให้เป็นคนรู้จักคิด คิดเป็นระบบ และใช้เหตุผลเพื่อแก้ปัญหา
6. การทำวิจัยทำให้เกิดความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเขาสามารถนำไปใช้ในชีวิตรต่อไป
7. การทำวิจัยทำให้อารมณ์เย็นขึ้น นิ่งฟังผู้อื่นก่อนแล้วค่อยคิดและตอบ

ภาพที่ 12 สรุปรายงานการสนทนากลุ่มของนักศึกษาฝึกสอน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

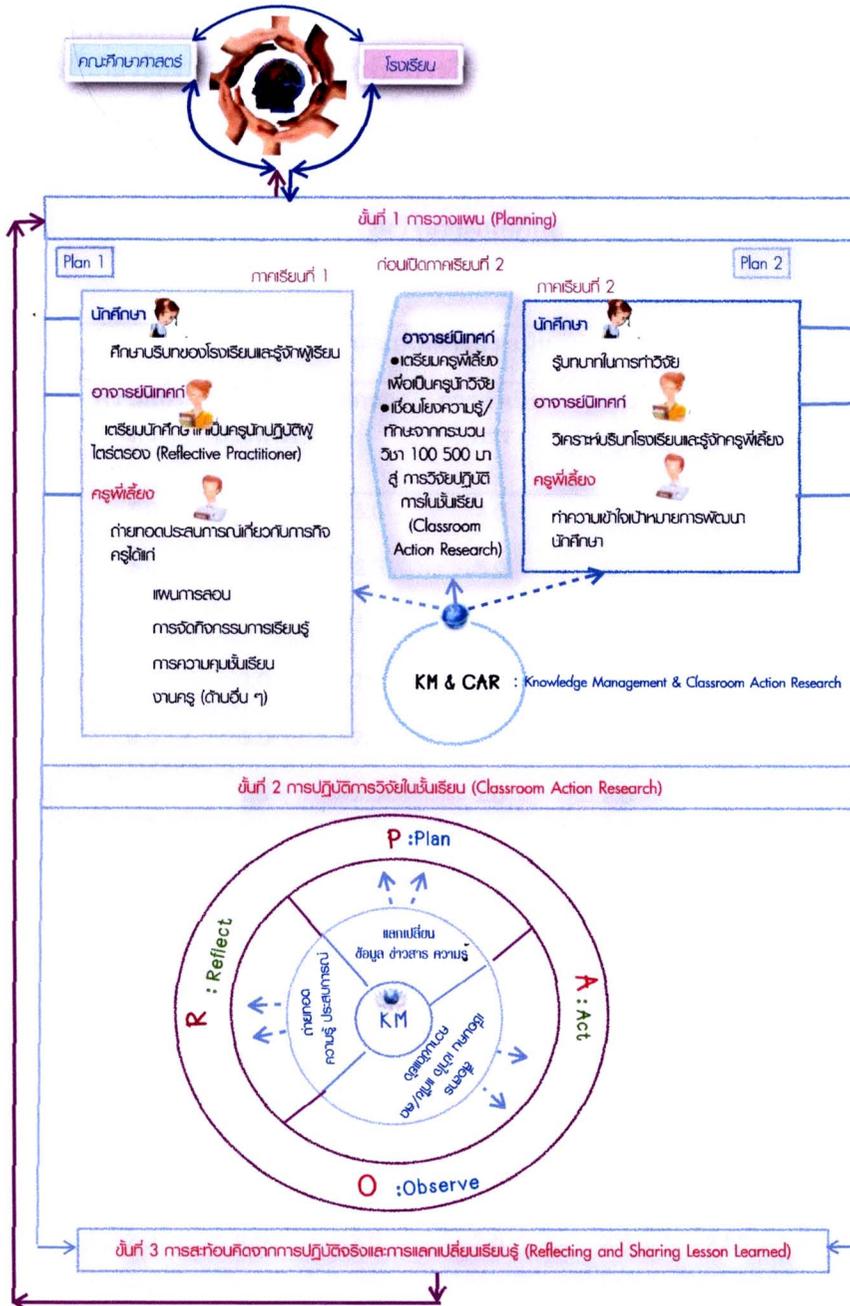
1.3.3 การนำเสนอผลการวิจัย เป็นจัดประชุมเพื่อให้นักศึกษาฝึกๆ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลการวิจัยหลังจากที่นักศึกษาฝึกๆ ทำงานวิจัยเสร็จสิ้นลงแล้ว โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย นักศึกษาฝึกๆ อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษารุ่นน้องที่จะต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพในปีการศึกษาถัดไป โดยกำหนดเงื่อนไขการนำเสนอให้ใช้เวลาคนละ 30 นาที นำเสนอผลการวิจัย 20 นาที และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถาม 10 นาที ซึ่งส่งผลให้นักศึกษารุ่นน้องเกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดี ดังการเขียนสะท้อนตามภาพที่ 13

ภาพที่ 13 การสะท้อนคิดของนักศึกษารุ่นน้องที่เข้าร่วมฟังการนำเสนองานวิจัย

ทั้งนี้ขั้นตอนต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วสามารถเขียนเป็นแผนภาพที่แสดงรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้การทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ดังนี้

แผนภาพ 2 รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

2. ผลการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการเรียนรู้การทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสะท้อนผ่านผลงานการวิจัยของนักศึกษา และการแสดงความคิดเห็นดังนี้

2.1. ผลการประเมินผลงานการวิจัยของนักศึกษา ในการประเมินผลงานการวิจัยของนักศึกษานั้น ได้กำหนดหัวข้อการประเมินไว้ 6 ประเด็น คือ ชื่อเรื่อง ความเป็นมาของการวิจัย วัตถุประสงค์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผล โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 4 ระดับคือ ดีมาก ดี ปานกลาง และปรับปรุง ซึ่ง ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 คะแนนเฉลี่ยของการประเมินผลงานวิจัยของนักศึกษาและการแปลความ

n=18 คน

นักศึกษา	ประเด็นการประเมิน							เฉลี่ย	แปลความ
	ชื่อเรื่อง	ความเป็นมา	วัตถุประสงค์	เอกสาร	การดำเนินการ	การวิเคราะห์	เฉลี่ย		
1	3.0	3.0	3.0	3.0	4.0	2.5	3.08	ดี	
2	3.0	3.0	3.0	2.5	3.0	2.5	2.83	ดี	
3	3.5	3.0	3.0	3.0	3.5	3.5	3.25	ดี	
4	2.0	3.5	2.0	2.0	3.0	3.0	2.58	ดี	
5	4.0	2.5	3.0	2.5	3.0	3.0	3.00	ดี	
6	4.0	1.5	1.5	2.0	2.0	2.0	2.16	ปานกลาง	
7	2.0	1.5	2.0	3.0	2.0	2.0	2.08	ปานกลาง	
8	3.0	2.5	2.5	1.5	2.0	2.0	2.25	ปานกลาง	
9	2.5	3.0	2.5	4.0	2.5	3.0	2.91	ดี	
10	2.5	3.5	2.5	3.5	3.5	3.0	3.08	ดี	
11	4.0	3.0	2.5	3.0	2.5	3.5	3.08	ดี	
12	4.0	3.0	3.0	3.5	3.0	3.5	3.33	ดี	
13	3.5	4.0	3.0	3.0	2.5	2.5	3.08	ดี	
14	3.5	3.0	3.0	3.0	3.5	2.5	3.08	ดี	
15	3.0	2.0	2.5	2.5	2.5	2.5	2.50	ดี	
16	3.5	3.5	2.5	3.0	3.0	3.0	3.08	ดี	
17	4.0	3.0	3.0	3.5	3.0	3.5	3.33	ดี	
18	3.0	3.0	3.0	2.5	3.0	2.5	2.83	ดี	
รวม	3.22	2.86	2.64	2.83	2.86	2.83	2.86	ดี	

จากตาราง 2 พบว่าผลงานวิจัยของนักศึกษา 18 คน ในทั้ง 6 ประเด็น มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี (3.22, 2.86, 2.64, 2.83, 2.86 และ 2.83) โดยมีคะแนนเฉลี่ยของการตั้งชื่อเรื่องสูงสุด (3.22) และคะแนนเฉลี่ยของการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีคะแนนเฉลี่ยน้อยสุด (2.64) และเมื่อพิจารณาภาพรวมของผลงานพบว่า ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี (2.86) เช่นเดียวกัน

หากพิจารณาจำนวนนักศึกษาแล้วมีผลงานในระดับดีมากกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยของการประเมินผลงานวิจัยของนักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจ และการแปลความ

n=10 คน

นักศึกษา	ประเด็นการประเมิน						เฉลี่ย	แปลความ
	1	2	3	4	5	6		
1	3.0	3.0	3.0	3.0	4.0	2.5	3.08	ดี
2	3.0	3.0	3.0	2.5	3.0	2.5	2.83	ดี
3	3.5	3.0	3.0	3.0	3.5	3.5	3.25	ดี
4	2.0	3.5	2.0	2.0	3.0	3.0	2.58	ดี
5	4.0	2.5	3.0	2.5	3.0	3.0	3.00	ดี
6	4.0	1.5	1.5	2.0	2.0	2.0	2.16	ปานกลาง
7	2.0	1.5	2.0	3.0	2.0	2.0	2.08	ปานกลาง
8	3.0	2.5	2.5	1.5	2.0	2.0	2.25	ปานกลาง
9	2.5	3.0	2.5	4.0	2.5	3.0	2.91	ดี
10	2.5	3.5	2.5	3.5	3.5	3.0	3.08	ดี
รวม	2.95	2.70	2.50	2.70	2.85	2.65	2.73	ดี

จากตาราง 3 ภาพรวมของผลงานวิจัยของนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี (2.73) เมื่อพิจารณาในแต่ละหัวข้อการประเมิน พบว่าทุกประเด็นอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยของการตั้งชื่อเรื่องสูงสุด (2.95) และของการเขียนวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีคะแนนน้อยสุด (2.50)

หากพิจารณาจำนวนนักศึกษาแล้วมีผลงานในระดับดีร้อยละ 70 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมดของสาขาวิชาบริหารธุรกิจ อีกร้อยละ 30 ผลงานในระดับปานกลาง

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยของการประเมินผลงานวิจัยของนักศึกษาสาขาวิชาประถมศึกษา และการแปลความ

n= 8 คน

นักศึกษา	ประเด็นการประเมิน						เฉลี่ย	แปลความ
	1	2	3	4	5	6		
1	4.0	3.0	2.5	3.0	2.5	3.5	3.08	ดี
2	4.0	3.0	3.0	3.5	3.0	3.5	3.33	ดี
3	3.5	4.0	3.0	3.0	2.5	2.5	3.08	ดี
4	3.5	3.0	3.0	3.0	3.5	2.5	3.08	ดี
5	3.0	2.0	2.5	2.5	2.5	2.5	2.50	ดี
6	3.5	3.5	2.5	3.0	3.0	3.0	3.08	ดี
7	4.0	3.0	3.0	3.5	3.0	3.5	3.33	ดี
8	3.0	3.0	3.0	2.5	3.0	2.5	2.83	ดี
รวม	3.56	3.06	2.81	3.00	2.87	3.06	3.06	ดี

จากตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยรวมของผลงานวิจัยของนักศึกษาสาขาวิชาประถมศึกษาอยู่ในระดับดี (3.06) และประเด็นย่อย ทุกประเด็นก็อยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยของการตั้งชื่อเรื่องสูงสุด (3.56) ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยของการเขียนวัตถุประสงค์น้อยสุด (2.81)

เมื่อพิจารณาผลงานตามจำนวนนักศึกษาพบว่าผลงานวิจัยของทุกคน (ร้อยละ 100) อยู่ในระดับดี

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ในการศึกษาผลการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการเรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน ที่มาจากการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษานั้นปรากฏดัง ข้อ 2.2

2.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน จากการสอบถามความคิดเห็นในประเด็นต่างๆเกี่ยวกับทั้งสามขั้นตอนหลักของกระบวนการวิจัยครั้งนี้ คือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนและการสะท้อนคิด

ในขั้นตอนการวางแผน การลงมือปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนและการสะท้อนคิด นั้นคณะผู้วิจัย ได้กำหนดประเด็นในการสอบถามไว้ดังนี้

ขั้นตอน**ประเด็นการสอบถาม**

การวางแผน

1. วิธีการเลือกปัญหาเพื่อการทำวิจัยร่วม
2. การสร้างความชัดเจนของปัญหาร่วมกัน

การลงมือปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน

3. การศึกษาหาความรู้เพื่อหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนตามปัญหาการวิจัยที่กำหนดไว้
 4. การนำความรู้ที่ได้ศึกษามาเป็นแนวคิด/ฐานเพื่อการวิจัย
 5. การวางแผนพัฒนาผู้เรียนเพื่อนำไปปฏิบัติการวิจัยร่วมกัน
 6. วิธีการให้คำปรึกษาระหว่างการปฏิบัติตามแผน
- (*หมายเหตุ ประเด็นการสอบถามที่ 3-5 อาจจัดบางส่วนเป็นขั้นของการวางแผน)

การสะท้อนคิด

พิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาแต่ละคน

(*หมายเหตุ การสะท้อนคิดจะให้ข้อมูลในทุกขั้นตอนของกระบวนการทั้งสามขั้นตอน)

ในการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาทั้ง 18 คนแสดงให้เห็นวิธีการที่กลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่มคือ อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา ได้ปฏิบัติปรากฏให้เห็นดัง ตาราง 5

ตาราง 5 วิธีการที่มีการใช้ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ประเด็น	วิธีการ
1. วิธีการเลือกปัญหาเพื่อการทำวิจัยร่วม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะ พุดคุย ปรีกษา 2. วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน แลกเปลี่ยน 3. ความคิดเห็น ช่วยกันหาแนวทางแก้ไข 4. ประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาครู
2. การสร้างความชัดเจนของปัญหาร่วมกัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ถามพุดคุย 2. วิเคราะห์ผู้เรียนร่วมกัน 3. พุดคุยและหาหัวข้อร่วมกันและเปิดโอกาสให้แต่ละคนแสดงความคิดเห็น
3. การศึกษาหาความรู้เพื่อหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนตามปัญหาการวิจัยที่กำหนดไว้	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพุดคุย 2. สนทนากับครูพี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศ 3. สืบค้นหาวิธีการเรียนการสอนที่ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น 4. ห้องสมุด, อินเทอร์เน็ต ครูพี่เลี้ยง เอกสารงานวิจัย
4. การนำความรู้ที่ได้ศึกษามาเป็นแนวคิด/ฐานเพื่อการวิจัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและรายวิชา
5. การวางแผนพัฒนาผู้เรียนเพื่อนำไปปฏิบัติการวิจัยร่วมกัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. นำไปให้ครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศกับตรวจอีกครั้ง 2. ปรีกษาหาหรือถึงความเหมาะสมของการวางแผนพัฒนาผู้เรียน 3. วิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีการแก้ปัญหา
6. วิธีการให้คำปรึกษาระหว่างการปฏิบัติตามแผน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพบปะเพื่อปรึกษาหารือ

สำหรับประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นปฏิบัติการวิจัยกับครูพี่เลี้ยง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่พบครูพี่เลี้ยงจำนวน 8 ครั้ง เฉลี่ยต่อครั้งอยู่ที่ 30-60 นาที และเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วนส่วนใหญ่จะใช้วิธีโทรศัพท์และขอพบโดยตรง นักศึกษาทุกคนตอบว่าผลจากการปรึกษาทำให้ได้ความรู้ประสบการณ์ และแนวทางเพื่อได้คำตอบของปัญหาและทำให้ได้ความรู้

จากวิธีการที่ปรากฏในตาราง 5 นั้น เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับการสะท้อนคิดของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ในทั้งสามขั้นตอนของกระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตั้งแต่การวางแผน การลงมือปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนและการสะท้อนคิดรวบยอดสุดท้ายจะเห็นลักษณะของชุมชนการเรียนรู้เกิดขึ้น

ขั้นตอน	ประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	ลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้
★ การวางแผน ★ การลงมือปฏิบัติ การวิจัยในชั้นเรียน ★ การสะท้อนคิด	* วิธีการเลือกปัญหาเพื่อการทำวิจัยร่วม * การสร้างความชัดเจนของปัญหาร่วมกัน * การศึกษาหาความรู้เพื่อหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนตามปัญหาการวิจัยที่กำหนดไว้ * การนำความรู้ที่ได้ศึกษามาเป็นแนวคิด/ฐาน เพื่อการวิจัย * การวางแผนพัฒนาผู้เรียนเพื่อนำไปปฏิบัติการวิจัยร่วมกัน * วิธีการให้คำปรึกษาระหว่างการปฏิบัติตามแผน	<ul style="list-style-type: none"> • ความร่วมมือ (Collaboration) • การสื่อสาร การสนทนา ระบบเครือข่าย (Communication / Conversation , Network System) • การทำงานเป็นทีม (Team Working) • การมีส่วนร่วม (Involvement/ Participation) • การเป็นเจ้าของร่วมกัน (Owner Sharing) • อิสรภาพทางความคิด กระทำ และ สร้างสรรค์ (Freedom to think, work and create) • ความรับผิดชอบที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน (Autonomous Commitment : from Intrinsic Motivation)

การพูดคุย ปรึกษา วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน การเสนอความคิดเห็น ช่วยกันหาแนวทางแก้ไข ประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาครู การวิเคราะห์ผู้เรียนร่วมกัน การหาหัวข้อร่วมกันและ เปิดโอกาสให้แต่ละคนแสดงความคิดเห็น โอกาสในการสนทนากับครูพี่เลี้ยงกับ อาจารย์นิเทศก์ รวมไปถึงการสืบค้นหาวิธีการเรียนการสอนที่ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น การใช้ห้องสมุด, อินเทอร์เน็ต การปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและรายวิชา แล้วไปให้ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์กับตรวจอีกครั้ง อีกทั้งการปรึกษาหารือถึงความเหมาะสมของการวางแผนพัฒนาผู้เรียน วิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีการแก้ปัญหา ล้วนเป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็น ความร่วมมือ การสื่อสาร การสนทนา ระบบเครือข่าย การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม การเป็นเจ้าของร่วมกัน อิสรภาพทางความคิด กระทำ และ สร้างสรรค์ ความรับผิดชอบที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้แสดงผลเป็นตัวเลขหรือค่าสถิติใดๆ ด้วยคณะผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะที่ปรากฏควรเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจะดีกว่า